

ההצרות של ממשלת רבין שעם אש"ף לא יהיה שום מו"מ - אלה הם דיבורים המובילים בהכרח אל המילחמה הבאה

לפני חודשיים התכנסו בדירה תל-אביבית המישה ישראלים, הפעילים מזה שנים למען שלום ישראל-פלסטיני ושהתמחו בנושאים אלה. הם הציגו לעצמם שאלות אלה, וניסו לברר תוך רבי-שיח ביניהם. החמישה היו:

- מתי פלד, מאלופי מילחמת ששת-הימים, ראש החוג לערבית באוניברסיטה העברית.
- שימחה פלפן, מי שהיה במשך שנים רבות רכז המחלקה הערבית של מפ"ם וכיום חבר הוועדה המדינית שלה, שפעל רבות בשיתוף עם ז'אן-פול סארטר.
- עמוס קינן, חניך השומר הצעיר ואיש לח"י, הפעיל מאז מילחמת ששת-הימים בכל היוזמות למען שלום ישראל-פלסטיני ואיחוד מחנה-השלום בישראל.
- דויד שחם, מי שהיה עורך ביטאון מיפלגת-העבודה, "אות", עד לסגירתו, חבר מרכז מיפלגת העבודה ומפעילי "החוג לליבון" בה.
- אורי אבנרי.

השבוע פורסם הדו"ח המלא של רבי-השיח בחוברת, הנושאת את הכותרת "דיעה ישראלית אחרת", "העולם הזה" מביא להלן קטעים מתוכה:

"האם קיים עם פלסטיני? אם קיים - האם יש לו זכות להגדרה עצמית, והיכן אפשר ליישם זכות זו?"

"אבל הפלסטינים אינם מסתפקים בזכות ההגדרה העצמית. אין הם מכירים בנו, ורוצים להשמיד אותנו. איך נוכל להכיר בהם ובזכויותיהם?"

"האם יש לנו עם מי לדבר עכשיו, אחרי ועידת ראבאט, שחיסלה את חוסיין כגורם והותירה אותנו מול אש"ף לבדו, המסרב להכיר בקיום מדינת-ישראל?"

"מה יכולים להיות קווי-הסדר אפשריים בין ישראל והמדינה הפלסטינית? איך להבטיח ששיטחה לא ינוצל להתקפה עלינו, בייחוד נוכח העובדה שמונטי מדינת-ישראל צרות כל כך, עריה העיקריות יהיו בטווח תותחים, ושדות-התעופה שלה - בטווח טילי קרקע-אוויר?"

הרבה ישראלים בעלי רצון טוב, השואפים בכל ליבם לשלום, שואלים את עצמם שאלות אלה בתוס'לב, מתוך דאגה כנה לעתיד המדינה ולביטחונה. כל אחת מן השאלות מחייבת תשובה כנה וממצה.

לדבר עם אש"ף -

כן או לא?

עמוס קינן: גם אני חושב, כדברי קודמי, שהפלסטיני הראשון עם מודעות פלסטינית נולד ביום שגולד הישראלי הראשון עם מודעות ישראלית. ימי הלאומיות הפלסטינית הם כימי הלאומיות הישראלית. שני העמים ניוונים במאבקם זה מזה והמאבק אינו רק מאבק האחד בזולתו, אלא קודם כל מאבק עצמי ליצירת זהות עצמית. יש הרבה דימיון והרבה הקבלה בין המקרה הישראלי ובין המקרה הפלסטיני, בין ההתייחסות של הישראלי אל העם היהודי והמורשת היהודית וההתייחסות של הפלסטינים לעם הערבי ולמורשת הערבית.

כדי ליצור זהות ישראלית וכדי ליצור זהות פלסטינית, בא המאבק וחישל כל צד ליצירת הזהות שלו. ברגע שהזהות נוצרה היתה זהות עוינת שמתנגדת לה. אני חושב שהזהות הפלסטינית קיימת בעצם מהיום שגולדה הציגה את המחדלים שהיו מצד ישראל כלפי הפלסטינים אפשר, כמובן, להוסיף את רשימת המחדלים שהיו מצד הפלסטינים כלפי ישראל.

דויד שחם: ובכן, לדידי עם ישנו כאשר הוא מרגיש שהוא ישנו וזה לא עסקו של עם אחר להכיר או לא להכיר בעובדה הזאת, זוהי עובדה שיש עם פלסטיני.

עם פלסטיני, אלא ברור באופן חד-משמעי, על דעת כל העולם, שהעם הזה קיים, ויש לו זכויות, ושום חסדר במזרח-התיכון לא יוכל לקום מבלי להביא בחשבון את קיומו של העם הזה ואת זכויותיו.

אורי אבנרי: באותה סיטואציה היסטורית, שלמחרת מילחמת ששת-הימים, לא הגישה המנהיגות הישראלית תוכנית לפיתרון הבעייה הפלסטינית, וגם לא יכלה לקלוט את עצם הרעיון הזה. אני סבור שאחת הסיבות לכך היתה זו שרבים וטובים בארץ האמינו, אחרי 1948, כי העם הפלסטיני חדל להתקיים, או לא היה קיים מעולם.

זו היתה, ללא ספק, אשלייה הרתי-אטון. העם הפלסטיני לא חדל להתקיים אחרי 1948. הוא היה קיים כגורם פוליטי

האם קיים עם פלסטיני?

מתי פלד: אני חושב שהשאלה הזו הפכה לשאלה שאינה עיד במקומה. כל אותן העמדות הפנים, שאנחנו לא יודעים כביכול אם יש עם פלסטיני או מי הם הפלסטינים, שייכות לתקופה שאני מאמין שכבר חלפה ואיננה. האמת היא שאנחנו, בישראלים, נוכחנו בקיומו של העם הפלסטיני לאחר תקופה ארוכה שחשבנו שהוא איננו קיים, ב-1967, לאחר מילחמת ששת-הימים. עד אז, כלומר הפלסטיני לא היה קיים, רבים מאד מאיתנו נתפשו להגנה שבאמת אין עם פלסטיני וכל מה שיש זה הקלף הפלסטיני שהארצות הערביות משחקות בו לגוהיותו, ושבעצם

..ימי הלאומיות הפלסטינית הם כימי הלאומיות הישראלית"

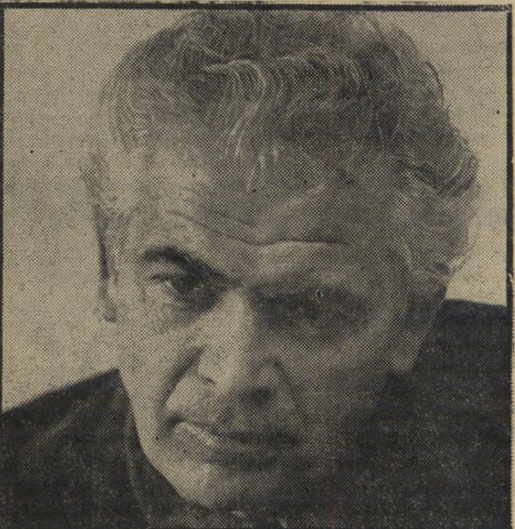
בגלל הסיבה האחת והיחידה שיש מי שחושב שהוא עם פלסטיני.

בתנחה שיש עם פלסטיני - או, "ישות פלסטינית" -

האם יש לו זכות הגדרה עצמית והיכן אפשר ליישם זכות זו?

עמוס קינן
"ישראל תשמח כמתווך"

מתי פלד
"העם הפלסטיני קיים"

אורי אבנרי: לדעתי, זכות ההגדרה העצמית של הפלסטינים פירושה בפועל הקמת מדינה פלסטינית, באותו שטח שבמציאות ההיסטורית הנוכחית הוא אותו חלק פלסטיני שנשאר ערבי, דהיינו הגדה המערבית ורצועת עזה, ואילו זכותה של האומה הישראלית להגדרה עצמית מתייחסת לשיטחה של מדינת ישראל כפי שחתגבש בתקופת-הראשית של המדינה, עד שהתעררה היציבות במילחמת ששת-הימים.

שימחה פלפן: כאן יש לנו באמת בעייה מיוחדת-במינה, שאיננו רואה דומה לה באזורים אחרים של העולם. זכות ההגדרה העצמית היא בעצם זכות להיפרדות, אבל לשניהם יש זיקה לאותה הטריטוריה שהם רואים אותה כבסיס לקיומם החיים הלאומיים שלהם. קודם כל חשוב להגדיר דבר אחד - מהי זכות ההגדרה העצמית. זכות ההגדרה העצמית היא בעצם זכות להיפרדות, זאת אומרת, זכות של עם לא להיות תחת שלטונו של עם אחר. מבחינה זו אני חייב לציין שיש בשנות-היגות הפלסטינית נטייה לסלף את המושג הזה, במונח שהיא לא מסתפקת במאבק על זכות הפלסטינים להיות חיים

פוטנציאלי כל העת, ואילו היתה ממשלת ישראל דאו מודעת לעובדה הזו, היתה יכולה להציע פתרונות שיכלו למנוע את המשך הסיכסוך.

לי נדמה, למשל, שבין 1948 ו-1967 היתה הבעייה המרכזית, שפיתרונה יכול היה להביא את השלום - בעיית הפליטים. בתהגדותה הטוטאלית לשיבת פליטים ולפיתרון יסודי של הבעייה הזו גרמה, למעשה, ממשלת ישראל לכל מה שקיים היום.

אילו היתה בעיית הפליטים נפתרת בצורה זו או אחרת עוד בתקופה ההיא, אילו היו מחנות-פליטים מתרוקנים, אילו חזר חלק מהפליטים לישראל ותאחרים היו מקבלים פיצויים ורואים את בעייתם האישית כפתורה - כי-אז היה כל מה שאחל מתחולל במחנה הפלסטיני ב-1967 לובש צורה שונה לחלוטין. ההתעלמות מן הבעייה הפלסטינית לפני 1967 היתה הרתי-אטון.

אין בקלף הזה שום דבר. ב-1967 התברר לפתע שהקלף הוא לא קלף ריק, אלא יש מאחוריו מהות מאד-מאד סולידיית ורצינית. היתה דרושה מידה רבה מאד של אומץ והעזה מצד מדינאים ישראלים להודות שזהו המצב, שאכן יש עם פלסטיני.

השינוי היחיד הוא שבמקום שבעבר אולי הוא שימש באמת קלף ששיחקו בו מדינות ערביות זו נגד זו, הרי אחרי מילחמת ששת-הימים כל הישות הפלסטינית הזו היתה בידינו למעשה. לא היה עוד מקום למישחק - היתה ישות, היה עם וצריך היה להודות בקיומו ולהסיק את המסקנות.

במקום זה ניסתה, כידוע, ממשלת ישראל להתחמק מהעובדה שנתגלתה לפתע, בעזרת כל מיני נוסחאות חסרות-ישר שבעיקבותיהן אנחנו נמצאים היום במין מצב, שלא רק אי-אפשר יותר לשאול אם יש או אין